בס"ד

פרד"ס יהודה

עלון שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק

פרשת מטות מסעי תשפ"ה | שבת חזק ראש חודש מנחם אב | גליון 803 [שנה י"ז]

פ' מטות

אדער עס איז נקמת בני ישראל אדער נקמת ה'?

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא וְיִהְיוּ עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת ה' בְּמִדְיָן: (לא ג–ד) רש"י ברענגט א קשיא וואס דער מדרש פרעגט: אז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים. די נקמה זאל זיין פאר כלל ישראל, אויב אזוי פארוואס האט משה מְשַׁנֶּה געווען און געזאגט צו די אידן לָתֵת נִקְמַת ה' בְּמִדְיָן, די נקמה זאל זיין פארן אויבערשטן? נאר מען קען זאגן לויט וואס עס שטייט אין גמ' (ברכות דף ו ע"א) אז דער אויבערשטער לייגט תפילין און אין די פרשיות שטייט געשריבן וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ: (דברי הימים א יז, כא) און כלל ישראל שרייבן אין זייער תפילין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד: (דברים ו, ד) און דאס איז ווייל עס שטייט אֶת ה' הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹקִים דברים כו יז) די אידן לויבן דעם אויבערשטן, דעריבער שטייט נאכדעם אין פסוק יח וַה' הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה: אז דער אויבערשטער לויבט אויך אויס כלל ישראל, אויב אזוי איז פשט, נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דאס רעדט דער אויבערשטער צו משה צו זאגן די אידן, טוט ער זיי לויבן אז די נקמה פון מדין זאל זיין צוליב די אידן, אבער לָתֵת נִקְמַת ה' רעדט משה צום פאלק, אז זיי זאלן נקמה נעמען צוליב דעם כבוד פון אויבערשטן. (ספר יסוד אמונה ר' חנוך הכהן תלמיד קאזניצער מגיד)

דרוש אז מען איז בשמחה טוט מען מצות מיט זריזות

נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא וְיִהְיוּ עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת ה' בְּמִדְיָן: (לא ג–ד) זאגט רש"י וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה פון די ספרי: **אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁמַע שֶׁמִּיתָתוֹ תְּלוּיָה בַּדָּבָר, עָשָׂה בְּשִׂמְחָה וְלֹא אֵחַר.** אפילו משה האט געוואוסט אז נאך די מלחמה גייט ער שטארבן האט ער דאס געטאן מיט שמחה, [וז"ל הספרי ואע"פ כן הלך וישב ועשה בשמחה שנא' וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הֵחָלְצוּ, אין הֵחָלְצוּ אלא איזדרזו א לשון זריזות (יבמות דף קב) שנאמר (דברים ג יח) חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, און דער תרגום זאגט מְזָרְזִין תִּעְבְּרוּן.] וואס לכאורה איז א פלא וואו זעהט מען אז משה האט דאס געטאן בשמחה, ווען מען זעהט נאר ער האט דאס געטאן בזריזות? נאר פשט איז אז א מענטש איז בשמחה צו טאן א זאך טוט ער דאס מיט זריזות, דעריבער אויב משה האט זיי געזאגט הֵחָלְצוּ מיט זריזות, איז א ראיה אז משה האט דאס געטאן מיט שמחה, און דאס זעהט מען ביי אברהם אבינו, וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ (בראשית כב ג) און די גמ' (פסחים דף ד ע"א) לערנט ארויס פון דאס אז זריזין מקדימים למצות, און אז אברהם האט אנגעפאנגען דעם טאג מיט זריזות, איז שוין געווען די מעשה עקידה אויך בזריזות, ווייל ער איז געווען בשמחה צו מקיים זיין רצון ה'. (דרך אמונה הרה"ק ר' מנחם מענדל שטערן מסיגוט) און לענ"ד קען מען מוסיף זיין א טעם, ווייל מען זעהט אז דיווארט בשמחה איז די זעלבע ווי מחשבה, און עצלות קומט פון מחשבה, מען טראכט מען איז מיעד און מען האט נישט קיין כח, אבער ווען מען איז בשמחה דרייט מען איבער די מחשבה, און מען טראכט נישט, נאר מען טוט למעשה, לפי"ז איז שוין אויך גוט וואס די גמ' דארטן אין מס' פסחים זאגט אז ביי מילה איז אויך דא דער ענין פון זריזין מקדימים, ווייל עס שטייט שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב. (תהלים קיט קסב) און עס שטייט אין די גמ' (שבת דף קל"א) רשב"ג זאגט אז דער פסוק שָׂשׂ אָנֹכִי גייט ארויף אויף מצות מילה, וואס די אידן זענען דאס מקיים בשמחה, איז שוין יעצט פאסיג דער לימוד פון מילה אויף זריזות, ווייל מען טוט דאס בשמחה, דעריבער טוט מען דאס מיט זריזות און זריזין קדימים, אגב האב איך געזען אז עס שטייט אין גמ' (מגילה ט"ז ע"ב) לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשֹׂן וִיקָר: ששון זו מילה פון פסוק שָׂשׂ אָנֹכִי, און איך האב געזען א שיינע רמז, ששון מלא איז בגימטריה דם ברית 656 און אמרתך איז בגימטריה דם הברית 661. (שמח זבולון תשפ"ה)

פ' מסעי

פארוואס ביי יהודה און בנימין שטייט נישט ולמטה?

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה: וּלְמַטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן שְׁמוּאֵל בֶּן עַמִּיהוּד: לְמַטֵּה בִנְיָמִן אֱלִידָד בֶּן כִּסְלוֹן: וּלְמַטֵּה בְנֵי דָן נָשִׂיא בֻּקִּי בֶּן יָגְלִי: (לד יט–כח) עס איז דא א אינטרעסאנטע דיוק וואס ביי אלע שבטים שטייט "וּלְמַטֵּה" און בְּנֵי שִׁמְעוֹן, מיט א ו' "וּלְמַטֵּה" בְּנֵי דָן, מיט א ו', אבער ביי "לְמַטֵּה" יְהוּדָה "לְמַטֵּה" בִּנְיָמִן, שטייט"לְמַטֵּה" אן א ו'? אויך פרעגן אלע פארוואס ביי די אלע שבטים שטייט וּלְמַטֵּה "בְּנֵי" שִׁמְעוֹן, וּלְמַטֵּה "בְּנֵי" דָן וגו' שטייט "בְּנֵי" אבער ביי "לְמַטֵּה" יְהוּדָה "לְמַטֵּה" בִּנְיָמִן שטייט נישט "בְּנֵי"? נאר עס שטייט אז דער הייליגער בית המקדש איז געבויט געווארן אויפן חלק פון יְהוּדָה און בִּנְיָמִן, און אלע אידן האבן א חלק אין בית המקרש, דעריבער שטייט נאר לְמַטֵּה און נישט "בְּנֵי" ביי יְהוּדָה און בִּנְיָמִן, ווייל זייער חלק פון בית המקדש באלאגט צו כלל ישראל. (אהלי שם הרה"ק ר' שֵׁם קלינבערג אדמו"ר מזלוזיץ)

נאך א מהלך פארוואס ביי יהודה און בנימין שטייט נישט בְּנֵי? מען קען ענטפערן אז בְּנֵי איז א לשון פון א יונגער, אזוי ווי בְּנֵי יוֹנָה מיינט א יונגע יוֹנָה, און פַּר בֶּן בָּקָר מיינט א יונגע בָּקָר. דעריבער ביי די אלע שבטים וואס זענען דא אויסגערעכנט, זענען זייער נשיאים געווען ניי וואס זענען נאך געווען יונג, דעריבער שטייט ביי זיי בְּנֵי א יונגער, אבער ביי יְהוּדָה איז זייער נשיא געווען כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה, וואס ער איז שוין געווען א זָקֵן, און ביי בִּנְיָמִן איז געווען זייער נשיא אֱלִידָד בֶּן כִּסְלוֹן, וואס איז שוין געווען א זָקֵן וואס ער האט שוין לאנג געזאגט נבואה, אזוי ווי עס שטייט וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד "אֶלְדָּד" וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מֵידָד וַתָּנַח עֲלֵהֶם הָרוּחַ וגו' "וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה": (במדבר י"א כ"ו) און דער רבינו בחיי שרייבט אז אֱלִידָד איז אֶלְדָּד, דעריבער איז הפלא פארוואס ביי יְהוּדָה און בִּנְיָמִן שטייט נישט בְּנֵי, ווייל זייערע נשיאים זענען געווען אלט, משא"כ ביי די אלע אנדערע שבטים וואס האבן געהאט יונגע שבטים, שטייט בְּנֵי. (מבואר חומש רב פנינים)

חיזוק אמונה לשון רמב"ם אז ביאת המשיח שטייט אין די הייליגע תורה:

הִלְכוֹת מְלָכִים פֶּרֶק יא - א הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ עָתִיד לַעֲמֹד וּלְהַחְזִיר מַלְכוּת בֵּית דָּוִד לְיָשְׁנָהּ הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה, וּבוֹנֶה מִקְדָּשׁ, וּמְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל. וְחוֹזְרִין כָּל הַמִּשְׁפָּטִים בְּיָמָיו כְּשֶׁהָיוּ מִקֹּדֶם: מַקְרִיבִין קָרְבָּנוֹת, וְעוֹשִׂין שְׁמִטִּין וְיוֹבְלוֹת כְּכָל מִצְוָתָן הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה. ב: וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין בּוֹ אוֹ מִי שֶׁאֵינוֹ מְחַכֶּה לְבִיאָתוֹ לֹא בִּשְׁאָר נְבִיאִים בִּלְבַד הוּא כּוֹפֵר, אֶלָּא בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהֲרֵי תּוֹרָה הֵעִידָה עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר "וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ ה' אֱלֹקֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ. וֶהֱבִיאֲךָ ה' אֱלֹקֶיךָ" (דברים ל,ג-ה). וְאֵלּוּ הַדְּבָרִים הַמְפֹרָשִׁים בַּתּוֹרָה, הֵם כּוֹלְלִים כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנֶּאֶמְרוּ עַל יְדֵי כָּל הַנְּבִיאִים. עכ"ל.

מדור העובדות

דער הייליגער בעל התניא ראטעוועט זיין מסירת נפש חסיד פון א שווערע קרענק

ר' בנימין איז געווען א חסידישער יונגערמאן, א חסיד פון הייליגן בעל התניא, (כ"ד טבת תקע"ג) און אויך א תלמיד חכם, וואס זיין שווער וואס איז געווען א גביר, האט אים אויס געהאלטן א שיינע פאר יאהר, ער האט געוואוינט לעבן דעם שטאט ליאדי, ויהי היום איז זיין שווער געווארן א יורד, און נישט געקענט אויס האלטן זיין איידעם, און בלית ברירה איז ר' בנימין אריין אין מסחר, דאס האט אים שוין נישט געלאזט קיין סאך צייט לערנען ווענן זיין כסדרדיגע פארן צום יריד קויפן און פארקויפן זיין סחורה.

איינמאל איז געווען פאר יו"ט שבועות, און ר' בנימין האט זיך ארויס געלאזט צו א יריד און עס האט זיך געמאכט א געשעפט וואס ער וועט קענען פארדינען זייער אסאך געלט, אבער צו דעם געשעפט האט ער געמוזט אריינלייגן די גאנצע געלט וואס ער האט מיט געברענגט וואס איז געווען זיין גאנצער פארמעגן, ער האט גוט דורך געטראכט אלע צדדים, ביז ער האט מחליט געווען אז בס"ד איז דאס א גוטער געשעפט און ער האט איינגעקויפט גאר אסאך סחורה אויף זייער ביליג.

אויפן וועג אהיים פון יריד, איז זיין בעל עגלה געווארן קראנק, און ר' בנימין האט זיך געמוזט אפגעבן מיט אים און אים אריין שטעלן אין שפיטאל זיך צו אויסהיילן, דאס האט אוועקגענומען טייערע צייט פון ר' בנימין וואס האט געוואלט אהיים קומען און האבן צייט צו פארן צום רבין אויף שבועות. ר' בנימין האט געמוזט אליין פירן דער וואגן מיט די סחורה, ער איז אריין אין וואלד און ער קען שוין נישטווארטן צו פארן צום רבין, אבער זיין וואגן פארט זייער פאמעלעך און ער וועט נישט קענען אניאגן אהיים פארן און זיין אין ליאדי מיטן וואגן, האט ר' בנימין מחליט געווען ער שטעלט אפ דעם וואגן מיט די סחורה אין א זייט אין וואלד, און נעמט די פערד און פארט צום רבין קיין ליאדי אויף שבועות! ווען ער איז אנגעקומען אין שול צו מנחה האט דער בעל התניא אנגעוויזן צו דער מיטעלער רבין, הרה"ק רבי דוב בער, (ט' כסלו תקפ"ח) אויף ר' בנימין אז ער א מסירת נפש חסיד! ר' דוב בער האט געוואונדערט וואס דער רבי מיינט! איז ער צו געגאנגען רעדן מיט ר' בנימין וואס האט דערציילט ווענן זיין רצון קומען אויף שבועות איבער לאזנדיג זיין גאנצער פארמעגן אין וואלד!

ר' בנימין איז געווען גאר דערהויבן גאנץ יו"ט און נישט געטראכט פון זיין סחורה, מוצאי יו"ט איז ר' בנימין אריין צום רבין וואס האט אים מחזק געווען און געזאגט אז דיין גאנצע סחורה ליגט נאך דארטן אין וואלד, און ר' בנימין פארקלאגט זיך אז ער פלעגט לערנען א גאנצן טאג, און יעצט ווענן זיינע געשעפטן קען ער נישט! האט אים דער רבי געזאגט קויף א קרעטשמע מיט א שענק און דיין ווייב זאל דאס פירן און אזוי וועסטו קענען לערנען, און דער רבי גיט אים א ברכה.

ר' בנימין פארט צום וואלד און זעט ווי זיין וואגן שטייט נאך מיטן גאנצן סחורה, און לעבן דעם שטייט א שַר וואס פרעגט אים ווי לאזטו איבער אזויפיל סחורה פאר דריי טעג אן א שומר? האט אים ר' בנימין אלעם דערציילט, האט דער שַר געזאגט: איך זעה אז דו ביזט א עהליכער מענטש, איך האט א קרעטשמע מיט א שענק צו פארדינגען, וויל איך דיר דאס פארדינגען, אויך וועל איך דיר נאך בארגן געלט איינצוקויפן אסאך וויין און בראנפן, און דו וועסט מיר באצאלן אין א האלב יאר ארום, ר' בנימין האט מסכים געווען און מען האט געשריבן א שטר, דערווייל איז ר' בנימין געגאנגען פארקויפן זיין סחורה פון יריד פאר גרויסע רווחים.

אבער די אידן פון געגענט האבן געווארענט ר' בנימין אז דער שר און זיין ווייב זענען כישוף מאכערס און מענטשן אנטלויפן פון דארט, ווייל זיי האבן צרות פון זיי, און זאלסט נישט אריין גיין דארט! אבער ר' בנימין האט געזען אז דעם רבי'ס ווערטער זענען דא מקויים, און גלויבט אז אין זכות פון רבין וועט גארנישט זיין! ר' בנימין האט איינגערישט דעם קרעטשמע און זיין ווייב האט דאס געפירט און ר' בנימין זעצט זיך לערנען און די ברכה פון רבין ווערט מקויים, דער קרעטשמע איז געווען פול ביטאג און ביינאכט מיט מענטשן און ר' בנימין האט אין א קורצע צייט באצאלט דעם שר זיין חוב.

אבער איין טאג איז ר' בנימין געווארן זייער שוואך ער האט נישט געקענט גיין אויף זיינע פיס, די דאקטוירים ווייסן נישט וואס דאס איז, און מען האט שוין פארשטאנען אז דאס איז פון כישוף פון שר! ר' בנימין נעמט א וואגן קיין ליאדי, און מיט די שוואכע כוחות איז ער אנגעקומען ערב שבת פרשת בלק, פרייטיג צו נאכט איז ער געבליבן אין אכסניא, נאר שבת אינדערפרי איז ער מיט די לעצטע כוחות אנגעקומען אין שול, ביי קריאת התורה האט דער בעל התניא געהייסן מען זאל געבן ר' בנימין די עליה פון חמישי, הגם דער רבי פלעגט נישט טיילן עליות! ווען דער רבי האט געליינט דעם פסוק "כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל",- נַחַשׁ מיינט כישוף- האט ער געקאכט און איבער געחזר'ט דעם פסוק עטליכע מאל, און קיינער האט דאס נישט פארשטאנען!

מוצאי שבת איז ר' בנימין געקומען אביסל צו די כוחות און איז אריין צום רבין און דערציילט ווענן דעם שַר וואס מען זאגט איז א מכשף, האט דער רבי געענטפערט האסט נישט וואס צו מורא האבן, דעם פסוק כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב, איז געווען דיין ישועה! ר' בנימין איז אהיים געפארן און האט באקומען צוריק די כוחות, און איז געווארן געזונט! אין שטאט האט מען אים דערציילט די גוטע נייעס אז שבת ביי טאג איז פלוצלונג דער שר און זיין ווייב געשטארבן. יעצט האט ר' בנימין פארשטאנען אז ביים ליינען כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב איז שוין געווען זיין ישועה. דער קרעטשמע האט זיך געפירט מיט גאר גרויסער רווחים יארן לאנג דורך זיין ווייב און געטרייע ארבעטארערס, און ר' בנימין איז געשטיגן אין תורה און עבודת ה' זיע"א.

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן

סעט ירושלמי זיטאמיר מצב מלכות כריכת עור עתיק $5000 תיקוני זוהר זיטאמיר תרכה הסכמת טשערנאביל מצב מלכות כריכה ארגנלית $3800 תקוני זוהר סלאוויטא ר' משה $9500 זוהר סלאוויטא תקפ"ז מצב יפה $26000 מכתב ע"י תלמידי יח"ל שנת תש"א על צורך הקמת הישיבה ומתארים תועלת ותולדות הישיבה, חותמים בעל שבט הלוי, הרב אלימלך אשכנזי, הרב יצחק פלקסר, והרב מנדל מונדרר $4000 ספר עם הגהות השפת אמת מגור עם האמרי אמת והרה"ק ר' משה בצלאל $60000 דברי יהושע מאניסטריטש ב' חלקים בארדיטשוב $1500 ערבי נחל שייך להרה"ק ר' אהרן פערלאוו מקיידינוב $7000 ספר שייך להתפארת עוזיאל תלמיד המגיד ממעזריטש וגם השפת אמת מגור $35000 ייטב לב דפו"ר $1500 מכתב ר' יונתן שטייף מבקש עזרה מר' יעקב רוזנהיים לקבל היתר יציאה מפעסט תש"א $1500 סעט שפתי צדיק פיליץ נדיר $1500 ג' חתימות על דף אמרי אמת מגור $1500 אמרי אלימלך דפו"ר גראדזיסק שייך להרה"ק ר' משה מסטאלין $3000 שו"ע יו"ד ח"ב סלאוויטא $3200 אור המאיר עם הקדשת ר' מאיר שפירא $1000, תהלים בן ביתי דפו"ר $1500, תהלים זיטאמיר מצודות $24000 ערבי נחל שנתן הרה"ק מטאש זצוק"ל עם אישור $750, ספר מצות ה' שייך להרה"ק ר' דוד צבי מניישטאדט בעל חמדת דוד בן הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר $1500 ספר שנתן ובירך אדמו"ר מסקולען זצוק"ל $600 ספר צמח צדיק וויזניץ ג' חלקים דפוס ראשון שייך להגאון בעל שבט הלוי $1200 ספר מהרי"ל שייך להרה"ק ר' ברוך מוויזניץ בעל אמרי ברוך $2000 קדושת יו"ט דפו"ר שייך לבעל חלקת יהושע $1200, שיטה מקובצת הקדשת הגאון ר' אברהם קאלמנאוויטש $800 תורה תמימה ד' חלקים עם הקדשות אמונת אברהם מפיטסבורג זצוק"ל $1800 מהר"ם שיק עם הקדשת קרן לדוד $2800

4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA ~ 718 - 438 - 8414 ~ 718 - 633 - 5500 Summer Hours are 12 -7:00 Fri 11-1:00, To receive the pardes: pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store. check out our website www.seforimworld.com

מיר פארקויפן עכטע זילבערנע מטבעות פאר פדיון הבן און פדיון נפש און אלטע געלט.